

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Kellojen kesäaikaan muuttamisen lopettaminen

JOHDANTO

Vireilletulo

Kellojen kesäaikaan muuttamisen lopettaminen (KAA 4/2017 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- Toimenpideoite TPA 14/2016 vp Kaj Turunen ps Toimenpideoite kesäajasta annetun valtioneuvoston asetuksen 753/2001 kumoamisesta
- Toimenpideoite TPA 15/2016 vp Eeva-Maria Majjala kesk ym. Toimenpideoite kesäajasta luopumisesta

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- liikenneneuvos Leif Beilinson, liikenne- ja viestintäministeriö
- tutkimusprofessori Timo Partonen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- vanhempi tutkija Mikael Sallinen, Työterveyslaitos
- professori, neurologi Markku Partinen, Helsingin Uniklinikka

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- aloitteen tekijä Matti Antero Hietanen
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

KANSALAISALOITE

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että valtioneuvosto ryhtyy valmistelemaan asetusta tai lakia siitä, että kellojen kesäaikaan siirtäminen ja sen jälkeen syksyllä ajan palauttaminen ns. normaaliaikaan lopetetaan.

Valiokunnan mietintö LiVM 19/2017 vp

Toimenpideoitteet

Toimenpideoitteissa TPA 14/2016 vp ja TPA 15/2016 vp ehdotetaan, että kesä- ja talviaikaan siirtymisestä luovutaan.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää hyvänä, että kansalaisaloite on nostanut kesäajasta luopumismahdollisuuden keskusteluun ja antanut valiokunnalle mahdollisuuden pohtia kesäaikaan siirtymisen erilaisia vaikutuksia. Mahdollisuus tuoda kansalaisaloitteella eduskunnan käsiteltäväksi kansalaisten tärkeiksi katsomia asioita täydentää ja tukee osaltaan edustuksellista demokratiaa.

Kesäaikaan siirtymisen vaikutukset

Kesäaikaan siirtymisellä on saadun selvityksen mukaan muun muassa pyritty edistämään ihmisten valveillaoloa valoisaan aikaan ja saamaan aikaan säästöjä energiakustannuksissa.

Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin tuotu esille, että ihmisen sisäisen kellon tahdittama vuorokausirytmii ei pysty mukautumaan ongelmattomasti ja ilman viiveitä kellonaikojen siirtämiseen. Asiantuntijoiden mukaan kesäaikaan siirtyminen aiheuttaa monille ainakin lyhytkestoisia uniongelmiä, vaikuttaa ihmisten vireyteen sekä työtehon ja työn laadun heikkenemiseen ja voi johtaa vakaviinkin terveyshaittoihin. Vaikutukset ovat kuitenkin osin yksilöllisiä, ja joidenkin arvioiden mukaan esimerkiksi nuorilla kesäaikaan siirtyminen saattaa olla joitain muita väestöryhmiä vaikeampaa. Lausuntojen mukaan kellojen siirtäminen myös hankaloittaa erilaisen yritystoiminnan ja muun muassa liikenteen järjestämistä.

Asiantuntijakuulemisessa on painotettu, että koko Euroopan unionissa tulisi noudattaa asiassa yhtenäisiä menettelyjä.

Kesäaika koskeva voimassa oleva sääntely

Kellojen siirtämisestä kesäaikaan on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston kesäaikasäännöksistä annetussa direktiivissä 2000/84/EY. Direktiivin mukaan kesäajalla tarkoitetaan vuoden aikaa, jona kelloa on siirretty muuhun vuoteen verrattuna kuusikymmentä minuuttia eteenpäin. Direktiivin mukaan kesäaika alkaa kaikissa jäsenvaltioissa kello 1 aamuyöllä (GMT) maaliskuun viimeisenä sunnuntaina ja päättyy kello 1 aamuyöllä (GMT) lokakuun viimeisenä sunnuntaina.

Suomessa direktiivin vaatimasta kesäajasta on säädetty valtioneuvoston asetuksella kesäajasta (753/2001).

Edellä mainitussa direktiivissä on säädetty kesäajasta varsin yksiselitteisesti. Valiokunnan käsityksen mukaan direktiivi ei näin ollen anna mahdollisuutta luopua kesäajasta kansallisella päätöksellä. Saadun selvityksen mukaan kesäajasta luopuminen edellyttäisi käytännössä Euroopan komission ehdotusta kyseisen direktiivin kumoamiseksi tai muuttamiseksi.

Valiokunnan mietintö LiVM 19/2017 vp

Valiokunnan johtopäätökset

Liikenne- ja viestintävaliokunta suhtautuu saamansa selvityksen perusteella myönteisesti kellojen kesäaikaan siirtämisestä luopumiseen, sillä asian käsittelyn yhteydessä asiantuntijat ovat varsin yksimielisesti tuoneet esille, että menettelystä aiheutuu selkeästi enemmän haittoja kuin hyötyjä.

Koska kesäajasta kuitenkin on säädetty edellä mainitussa direktiivissä siten, että yksittäinen Euroopan unionin jäsenvaltio ei voi päättää asiasta itsenäisesti, liikenne- ja viestintävaliokunta ei puolla kansalaisaloitteen hyväksymistä.

Kansalaisaloitteen yhteydessä käsitellyissä toimenpideohjeissa TPA 14/2016 vp ja TPA 15/2016 vp ehdotetaan kesäajasta luopumista ja tuodaan esille kesäaikaan siirtymisen negatiivisia terveys- yms. vaikutuksia. Lisäksi aloitteissa on painotettu muun muassa kesäaikaan siirtymisen vaikutuksia maatalojen ja erityisesti maitotilojen toimintaan. Valiokunta pitää aloitteita oikeasuuntaisina, mutta aloitteissa ehdotetuista toimenpiteistä johtuen valiokunta ehdottaa toimenpideohjeiden hylkäämistä.

Valiokunta kuitenkin korostaa, että valtioneuvoston tulee ryhtyä vaikuttamaan voimakkaasti ja aktiivisesti EU-tasolla siten, että kellojen kesäaikaan siirtämistä koskevasta kesäaikadirektiivin veloitteesta luovutaan. Ensisijaisena tavoitteena tulee olla, että kellojen kesäaikaan siirtämistä luovutaan yhtenäisesti koko Euroopan unionin alueella.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hylkää kansalaisaloitteeseen KAA 4/2017 vp sisältyvän ehdotuksen.

Eduskunta hylkää toimenpideohjeet TPA 14/2016 vp ja TPA 15/2016 vp.

Helsingissä 26.10.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen si
varapuheenjohtaja Mirja Vehkaperä kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jari Ronkainen ps

Valiokunnan mietintö LiVM 19/2017 vp

jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok
varajäsen Teuvo Hakkarainen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula